Нормами ЦК України відносини щодо припинення юридичних осіб публічного права також не врегульовані, на що звертається увага в наукових публікаціях, хоч з висловленим висновком щодо пріоритету спеціальних норм Порядку здійснення заходів, пов'язаних з утворенням, реорганізацією або ліквідацією міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2011 р. №1074 [4] перед загальними нормами ЦК України, якщо вони конкретизують зміст норм спеціального закону або оскільки вони ґрунтуються на відсильній нормі спеціального закону [5, с. 72], погодитися важко. На нашу думку, порівняння у цьому випадку норм різних за юридичною силою нормативно-правових актів (закону і постанови Кабінету Міністрів) з позицій пріоритету одних над іншими видається не коректним, оскільки положення закону завжди мають перевагу над положеннями підзаконного нормативно-правового акта. Конкретизація і деталізація положень закону в підзаконному нормативно-правовому акті зовсім не означає пріоритету норм останнього.

У зв'язку з цим вважаємо за доцільне включити до ЦК України та ГК України норму, яка б відсилала до актів законодавства, що встановлюють порядок правонаступництва при реорганізації юридичних осіб публічного права (органів державної влади та органів місцевого самоврядування – учасників господарських відносин).

Проведене тут дослідження поняття і змісту майна і майнових прав та обов'язків як об'єктів універсального правонаступництва при реорганізації юридичних осіб дає підстави для висновку про певну недосконалість норм цивільного законодавства, а також про наявність низки суперечностей і неузгодженостей між ЦК України і іншими законами, усунення яких сприятиме більш чіткому окресленню кола об'єктів універсального правонаступництва при реорганізації юридичних осіб, і, таким чином, забезпеченню належної реалізації майнових прав та інтересів їх правонаступниками.

Список використаних джерел

1. Офіційний вісник України. – 2006. – № 102. – Ст. 6.
2. Щербина В. Поняття та зміст правового режиму майна суб'єктів господарювання / В. Щербина // Юридична Україна. – 2007. – № 1, С. 71-78.
3. Закон України від 18 жовтня 2006 р. "Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції" // Офіційний вісник України. – 2006. – № 44. – Ст. 2938.
4. Порядок здійснення заходів, пов'язаних з утворенням, реорганізацією або ліквідацією міністерств, інших центральних органів виконавчої влади. Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2011 р. №1074 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 82. – Ст. 3005.
5. Повар П.О. Нормативно-правове регулювання утворення, реорганізації та ліквідації центральних органів виконавчої влади: загальна характеристика (теоретичні аспекти) / П.О. Повар // Вісник господарського судочинства. – 2012. – № 4. – С. 65-73.

Надійшла до редколегії 04.03.13

В. Гаврилюк, соискатель
КНУ имени Тараса Шевченко, Киев

ИМУЩЕСТВО И ИМУЩЕСТВЕННЫЕ ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ КАК ОБЪЕКТЫ УНИВЕРСАЛЬНОГО ПРАВОПРЕЕМСТВА ПРИ РЕОРГАНИЗАЦИИ ЮРИДИЧЕСКИХ ЛИЦ

В статье исследуется вопрос о понятии и содержании имущества и имущественных прав и обязанностей как объектов универсального правопреемства. Акцентировано внимание на проблеме унификации правовых норм, определяющих понятие имущества, и в связи с этим обоснованы предложения о внесении изменений в действующее законодательство.

Ключевые слова: имущество, имущественные права, прекращение юридического лица, универсальное правопреемство.

B. Hawryluk, researcher degree
Kyiv National Taras Shevchenko Kyiv

PROPERTY AND PROPERTY RIGHTS AND OBLIGATIONS AS TARGETS FOR UNIVERSAL SUCCESSION REORGANIZATION OF LEGAL ENTITIES

The article explores the concept and content of property and property rights and obligations as objects of universal succession.Special attention is paid to the problem of unification of the law defining the concept of property, and in this connection justified proposals for amendments to existing legislation.

Key words: property, property rights, the termination of a legal entity, universal succession.

УДК 347.1

Н. Тюхтій, здобувач
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ГЕНЕЗА ПРАВОВОГО І ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ В УКРАЇНІ

Публікація присвячена історії розвитку особистих немайнових прав фізичних осіб у сфері охорони здоров'я з точки зору правового і цивільно-правового регулювання.

Ключові слова: особисті немайнові права у сфері охорони здоров'я; права людини; ґенеза цивільно-правового регулювання.

Актуальність теми дослідження. Сьогодні особисті немайнові права фізичних осіб у сфері охорони здоров'я віднесені доктриною до категорії основних і невідчужуваних прав. Проте так було не завжди, ідеї про права у сфері охорони здоров'я і, зокрема, закріплення таких прав на законодавчому рівні відбулося не одразу, вони поступово проникали у людську свідомість. Спочатку йшла мова лише про їх згадку в окремих нормативно-правових актах про отримання медичної допомоги, про оплату праці лікарів, організацію медичної справи та інше.

Самий термін "права людини", "особисті немайнові права", "особисті права" законодавчо не застосовувався в дореволюційні часи, а саме – до 1917 року. Отже, до формування і закріплення особистих немайнових прав у сфері охорони здоров'я у законодавстві пройшло чимало часу.

Стан дослідження. Окремі аспекти щодо розвитку особистих немайнових прав фізичних осіб у сфері охорони здоров'я розглядалися у юридичній літературі такими авторами, як С. Булеца, О. Кохановська, Л. Краса-

© Тюхтій Н., 2013

вчикова, Р. Майданик, О. Пунда, І. Сенюта, Р. Стефанчук, В. Стеценко, С. Стеценко та інші.

Метою роботи є систематизація нормативних актів, які стосуються розвитку особистих немайнових прав фізичних осіб у сфері охорони здоров'я, вивчення та порівняння їх змісту в різні історичні проміжки часу, а також виокремлення періодизації становлення цих прав.

Відомо, що розвиток доктрини права на охорону здоров'я почалося з дослідження природного права, яке у Дж. Локка характеризується як обов'язкове право, правосвідомість, що належить людині і примушує її сприймати свої запити і вимоги як невід'ємні права [1, с. 323].

Питання охорони здоров'я має глибоке історичне коріння і свій розвиток на частині нинішньої території України розпочинає ще з часів Київської Русі. Проте дослідження розвитку і становлення права на охорону здоров'я доцільно поділити на окремі періоди, оскільки наша держава до здобуття незалежності, перебувала у складі різних держав, а у певні періоди розвитку її теперішня територія була поділена між ними.

Історико-правовий аналіз становлення і розвитку прав у сфері охорони здоров'я слід розпочати з X ст., оскільки саме в цей час з'являється Руська Правда [2, с. 120-122] – перше писане зібрання руського права. У добу Київської Русі з'явилися наступні нормативно-правові акти, у яких зафіксовані перші згадки про надання медичної допомоги і загалом звернено увагу на питання здоров'я населення: "Церковний Статут" [3, с. 237] Володимира Святославовича та Руська Правда. "Церковний Статут" (X ст.) складався з чотирьох розділів, четвертий з яких містив положення про "церковних людей", до яких, зокрема, належали і лікарі. Лікарі, що працювали у лікарнях при монастирях, складали окремий прошарок населення держави, їх називали "церковними людьми", а лікарні відносились до церковних закладів.

У "Руській Правді" (XI ст.) згадувалося про оплату праці лікарів, що надавали медичну допомогу. Допомогою вчених лікарів у той період могли користуватися лише заможні люди – феодальна верхівка населення. Інші верстви населення лікувались залежно від місць свого проживання, жителі міст – у народних лікарів-ремісників, а сільські жителі – у знахарів та знахарок.

У період Київської Русі медична допомога надавалася у трьох видах – народна, монастирська та світська (міська) медицина. Норми Руської Правди регламентували світську медицину, "Церковний Статут" – монастирську медицину, а народна визначалася за допомогою морально-етичних норм.

Після утворення Московської держави значну роль у регулюванні медичної діяльності почав відігравати Аптечний наказ, створений у 1581 році з метою централізації державного управління охорони здоров'я.

Аптечний наказ – це орган державного управління медициною, що здійснював чисельні організаційні та правові функції. Аналіз діяльності цього органу дозволяє виділити такі основні його завдання: організація медичного забезпечення; забезпечення лікарськими засобами; видача дозволів на право займатися медичною діяльністю; організація військово-медичної служби; підготовка вітчизняних медичних кадрів.

Отже, проаналізувавши завдання, на яких будувалася робота Аптечного наказу, можна зробити висновок, що в той час питання охорони здоров'я базувалося на адміністративних засадах. В цивілістичному аспекті цьому питанню уваги не приділялося. Переважали, в основному, імперативні норми.

В кінці XVII століття до влади прийшов Петро I – саме ця подія і почала відлік другого періоду у становленні та розвитку права на охорону здоров'я. За час його правління відбулося дуже багато змін, вони торкнулися також і медичної сфери.

Пріоритетними у сфері медицини були наступні питання: підготовка вітчизняних медичних кадрів; поява нормативно-правових актів, що регулюють сферу медицини; будівництво шпиталів, організація медичних шкіл і відкриття аптек; реорганізація органів державного управління медичними справами.

Основу правового регулювання цього періоду склали Статут Військовий 1716 р. [4, с. 195] і Статут Морський 1720 р. [4, с. 195], які врегулювали питання щодо організації медичної діяльності та надання медичної допомоги.

Військовий Статут, що визначав загальну систему організації армії, важливе місце відвів питанням організації медичної справи, а саме: дві його глави регулювали діяльність лікарів та аптекарів та висвітлювали питання функціонування шпиталів.

Морський Статут регулював питання організації і функціонування Військово-Морського флоту Росії і значну увагу приділяв організації медичної діяльності.

Третій період (середина XVIII ст. – 1917 р.) характеризується продовженням реформ у сфері медичної діяльності, що були розпочаті Петром I, тогочасними російськими правителями, прагненням зміцнити державний характер охорони здоров'я. Також починають використовувати значні досягнення вчених і лікарів того періоду, зокрема, М.В. Ломоносова, І.М. Сєченова, В.М. Іванова, М.І. Пирогова та інших. Було здійснено реорганізацію медичної діяльності у різних напрямах:

по-перше, реформовано систему державного управління медициною:

- посилено роль і значення держави у питаннях регулювання організації і надання медичної допомоги;
- удосконалено підходи до надання права на зайняття медичною чи фармацевтичною діяльністю;
- поліпшено законодавчо обумовлену вертикальну підпорядкованість управлінських структур охорони здоров'я;
- посилено керівництво медициною представниками, які мали медичну освіту.

По-друге, було запроваджено наказну медицину, або медицину наказів громадської опіки. Основа існування цього інституту була законодавчо підтверджена положенням "Про заклади для управління губерніями" (1775) [3, с. 256]. Накази громадського опікування створювалися з єдиною метою – запровадження нової системи допомоги бідним та нужденним, яка об'єднувала у собі заклади суспільної та медичної допомоги, сиротинці, народні школи, аптеки, будинки для невиліковно хворих і для психічно хворих, лікарні.

Ще одним нормативно-правовим актом був Лікарський статут [3, с. 289], що увійшов до Зібрання Законів Російської імперії 1875 року, який визначав обов'язки і професійну кваліфікацію лікарських інспекторів. У часи правління Миколи I були видані законодавчі акти, що закріплювали вимоги, які ставилися до лікарів: лікар прирівнювався за своїми знаннями до чиновника, мав обов'язок надавати медичну допомогу незалежно від соціального статусу і матеріального стану людини, а також великого значення набула необхідність обов'язкового колегіального вирішення складних клінічних ситуацій.

По-третє, відбулися значні перетворення у системі вищої медичної освіти:

- так, наприклад, Московському університету було надано право присуджувати вчений ступінь доктора медицини на підставі указу Катерини II від 17 вересня 1791 року [5, с. 198]. Це давало можливість створювати вітчизняні наукові розробки у сфері медицини, зберігати їх та передавати з покоління в покоління;

➢ у Київському університеті з 1841 року функціонував медичний факультет. Серед видатних вчених-медиків на факультеті викладали – М.Д. Стражеско, В.М. Іванов. У 1848 році при університеті було засновано хірургічну клініку В.О. Караваєва, де оперував також М.І. Пирогов [6];

➢ медицину в цей час почали розглядати як напрямок природознавства, а не як окрему галузь знань;

➢ було втілено у життя єдиний державний стандарт у сфері лікарської освіти. Основною його ідеєю була поетапність одержання медичної освіти, зокрема на першому етапі – теоретичне оволодіння клінічними дисциплінами; на другому планувалося вивчення класичних форм захворювань, таке навчання проводилося у факультетських клініках; і ,нарешті, на третьому етапі вивчалися різноманітні варіанти однакових захворювань. Правовою основою цієї реорганізації була "Додаткова постанова про медичний факультет імператорського Московського університету" (1845) [4, с. 257].

По-четверте, було запроваджено земську медицину.

Поява земської медицини безпосередньо пов'язана із земською реформою 1864 року. Імператором Олександром II було затверджено "Положення про губернські та повітові земські заклади" [3, с. 279], в результаті цієї реформи з'явилися нові форми місцевого самоврядування – земства. Першочерговим завданням земської медицини було забезпечення рівних прав серед населення щодо надання медичної допомоги, особливо поширеною вона була серед сільського населення.

Правове регулювання земської медицини забезпечували посадові правила для медиків, посадові інструкції для лікарів, фельдшерів і повитух, де закріплювались їх обов'язки, зокрема, жити на своїй ділянці, щоденно зранку приймати хворих, повідомляти про будь-які інфекційні захворювання та інші обов'язки.

Правове забезпечення охорони здоров'я у радянський період представлене низкою нормативно-правових актів, серед яких Декрети про безоплатну передачу лікарняним касам усіх лікувальних закладів на підприємствах (1917), про допомогу потерпілим від нещасних випадків на підприємствах (1917), про страхування робітників на випадок хвороби (1918), про професійну роботу і права медичних працівників (1924), Постанова про порядок проведення медичних операцій (1937), Основи законодавства Союзу РСР і союзних республік про охорону здоров'я (1969) [7, с. 438] тощо.

Велике значення свого часу мав Декрет (Положення) "Про професійну роботу і права медичних працівників" [3, с. 310]. Цей нормативний акт протягом півстоліття був основним юридичним документом для лікарів, своєрідним статутом, що регламентував лікарську діяльність.

В Українській РСР було розроблено проект Кодексу законів про охорону здоров'я (1925 р.), але він так і не був прийнятий [3, с. 310]. Складався проект із 14 відділів, більшість із них поділялися на розділи, а ті, у свою чергу, на статті.

Особлива увага наданню медичної допомоги та охороні здоров'я населення в цілому, була приділена у період Західноукраїнської Народної Республіки. Республіка отримала у спадок велику кількість проблем, однією з найтяжчих була загроза епідемії тифу. Тому санітарний відділ Державного секретаріату внутрішніх справ активізував свою роботу, здійснювалися усі можливі заходи для того, щоб утримати ситуацію під контролем, зокрема, значно збільшився обсяг бюджетних асигнувань на медицину, для боротьби з епідемією.

Отже, хоча про особисті немайнові права у сфері охорони здоров'я в цивілістичному аспекті в той час ще мова не йшла, проте дана ситуація вказує на те, що охорона здоров'я населення вже посідала належне місце серед нормативно-правового масиву, переважно на адміністративних засадах.

За часів Директорії Української Народної Республіки Урядова Комісія з розроблення Конституції Української Держави видала проект – Основний Державний Закон Української Народної Республіки. Розділ 3 "Права та обов'язки громадян" у ч. 1 ст. 36 закріплював норму, що визначала: "Людська праця, здоров'я та життя знаходяться під охороною закону", а ч. 3 цієї ж статті передбачала: "Окремий закон забезпечить матеріально робітників або їх родини за відповідною участю заінтересованих сторін на випадок недуг, каліцтва, старості і смерті" [4, с. 276].

Право на охорону здоров'я отримало своє закріплення також і у радянських конституціях, зокрема у Конституції УРСР від 30 січня 1937 року (ст. 119) [8] та у Конституції УРСР від 20 квітня 1978 року (ст. 40) [9].

Узагальнюючим актом, що містив перероблені, доповнені і систематизовані основні правові документи, що діяли у системі охорони здоров'я, стали Основи законодавства про охорону здоров'я 1969 року [7]. Цей документ містив унікальний, узагальнений досвід у сфері охорони здоров'я, який нагромаждувався майже протягом півстоліття. Регламентація медичної діяльності у цей період, як правило, характеризувалася відомчою нормотворчістю.

Щодо визначення прав у сфері охорони здоров'я в цивілістичному розумінні, тобто як особистих немайнових прав фізичних осіб – то радянські цивільні кодекси, зокрема, Цивільний кодекс УРСР 1922 року [10] та Цивільний кодекс УРСР 1963 року (далі – ЦК УРСР) [11], таких прав майже не містили. Це було наслідком того, що кодекси, за окремими винятками, взагалі не регулювали питання про особисті немайнові права.

Так, перший Цивільний кодекс УРСР 1922 р. (Україна входила на той час до складу Радянської Федеративної соціалістичної Республіки (РФСР) як її невід'ємна частина і її законодавство віддзеркалювало федеративне законодавство) не містив прямих спеціальних норм щодо регулювання цих відносин, лише у розділі про деліктні зобов'язання передбачалося відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я і спричинення смерті.

В подальшому Основи цивільного законодавства Союзу РСР і союзних республік 1961 р. і ЦК УРСР (ст. 1) визначали, що цивільне законодавство регулює майнові і пов'язані з ними особисті немайнові відносини, а у випадках, передбачених законом – і інші особисті немайнові відносини. Відповідно ЦК УРСР в розділі 41 про деліктні зобов'язання містив право на відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю або у випадку настання смерті годувальника.

Про включення особистих немайнових прав до сфери дії приватного права почали активно вести мову після розпаду Радянського Союзу, із здобуттям Україною незалежності, коли з'явилася потреба прийняття нового Цивільного кодексу України (далі – ЦК України).

Складовою частиною концепції ЦК України стало вчення про сучасну систему приватного права. Серед нових елементів та напрямів розвитку цієї системи особливу увагу було приділено вивченню нового елемента приватного права – особистому немайновому праву. Поступово особисті немайнові права почали завойовувати міцні позиції не тільки в доктрині, а й у цивільних кодексах.

Здійснюючи сучасну кодифікацію приватного права в Україні, розробники вважали конче потрібним враху-

вати світову тенденцію розширення змісту приватного права шляхом входження до його системи широкого кола особистих немайнових прав, але питання про включення саме у ЦК України особистих немайнових прав, викликало тривалі дискусії.

16 січня 2003 р. саме в Україні на законодавчому рівні особисті немайнові відносини згідно ст.1 ЦК України були визнані предметом цивільного права і складають його основу, яка пронизує весь кодекс, а Книга II ЦК України називається "Особисті немайнові права фізичної особи", вона розміщена одразу після Загальних положень, підкреслюючи найвищу цінність цих прав, як сутнісну основу існування людини і соціуму, реалізуючи тим самим головний постулат Конституції України 1996 р.: "…людина, її життя, честь, гідність визнаються в Україні головною цінністю…права і свободи людини визначають зміст і спрямованість діяльності держави", стверджуючи на практиці вічні цінності проголошені ще у 1948 році "Загальною Декларацією прав людини" [12].

Саме Книга II ЦК України і закріплює нині у ст. 282, 283, 284, 285, 286 відповідно право на усунення небезпеки, яка загрожує життю та здоров'ю, на охорону здоров'я, на медичну допомогу, на інформацію про стан свого здоров'я, на таємницю про стан здоров'я і права фізичної особи, яка перебуває на стаціонарному лікуванні у закладі охорони здоров'я.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, можна дійти висновку, що до свого закріплення у цивільному законодавстві, особисті немайнові права фізичних осіб у сфері охорони здоров'я пройшли великий шлях. В різні історичні епохи вони мали різні назви і певний, досить значний відрізок часу свого існування забезпечувалися адміністративними методами. Від початку мова йшла про право на отримання медичної допомоги, але в різні часи по різному визначався і його зміст, не всі люди були рівними, існували класи серед населення й у зв'язку з цим рівень медичної допомоги був різним; її надавали спеціалісти, що мали не однаковий рівень знань, в сільських місцевостях – це взагалі були знахарі, що спеціальної медичної освіти не мали. Історія розвитку прав у сфері охорони здоров'я тісно пов'язана із розвитком особистих немайнових прав загалом, тому логічно, що найбільшого розквіту вони набули не так давно. Це пов'язано, насамперед, із політичними процесами, із існуванням довгий час тоталітарної держави, де в основному приділялася увага майновим відносинам та інтересам держави у першу чергу.

Отже, доцільно виділити наступні періоди у розвитку та становленні особистих немайнових прав фізичних осіб у сфері охорони здоров'я:

1 – X – XVII ст.; 2 – правління Петра Великого; 3 – розквіт Російської імперії з середини XVII до початку XX ст.; 4 – радянський період (1917-1991 рр.); 5 – закріплення і розвиток права на охорону здоров'я як особистого немайнового права фізичної особи у незалежній Україні.

Зараз, коли ми будуємо незалежну та демократичну державу, регулювання особистих немайнових прав, зокрема, у сфері охорони здоров'я, цивільним правом є більш, ніж вдалим. Це доводить, що права у сфері охорони здоров'я є не просто лозунгом, а можуть бути конкретно реалізовані кожною фізичною особою, а в разі потреби також і захищені, адже цивільне право найбільш наближене до нормальної повсякденної життєдіяльності людини.

Список використаних джерел

1. Локк Джон. Политические учения: история и современность. – М. – 1976. – 423 с.
2. Руська Правда // Історія українського права від найдавніших часів до 18 століття: Навч. посібник з історії держави і права України / І.Я. Терлюк. – Львів, 2003. – 156 с.
3. Кульчицький В.С. Історія держави і права України : навчальний посібник / В.С. Кульчицький, Б.Й. Тищик. – 2-е вид., доп. і переробл. – Київ : Атіка, 2006. – 352 с.
4. Кузьминець О. Історія держави і права України: Навч. посібник для студ. вищих навчальних закладів / О. Кузьминець, О. Калиновський, П. Дігтяр; За заг. ред. Я.Ю. Кондратьєва. – Київ: Україна, 2000. – 429 с.
5. Голованов С.О. Всесвітня історія: Навчальний посібник / С.О. Голованов; За ред. Ю.М. Алексєєва. – Київ; Каравела, 2006. – 272 с.
6. Офіційний сайт Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Режим доступу: http://www.univ.kiev.ua.
7. Основи законодавства Союзу РСР і союзних республік про охорону здоров'я: Закон СРСР від 19 грудня 1969 р. // Відомості Верховної Ради СРСР, 1969 р., N 52, ст. 466; 1979 р., N 25, ст. 438.
8. Конституція УРСР від 30 січня 1937р. – Режим доступу: http://static.rada.gov.ua/site/const/istoriya/1937.html.
9. Конституція УРСР від 20 квітня 1978р. – Режим доступу:http://static.rada.gov.ua/site/const/istoriya/1978.html.
10. Цивільний кодекс УРСР 1922 р. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org.
11. Цивільний кодекс УРСР 1963 р. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1540-06.
12. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.

Надійшла до редколегії 04.03.13

Н. Тюхтий, соискатель
КНУ имени Тараса Шевченко, Киев

ГЕНЕЗИС ПРАВОВОГО И ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ОТНОШЕНИЙ В СФЕРЕ ЛИЧНЫХ НЕИМУЩЕСТВЕННЫХ ПРАВ ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ В ОБЛАСТИ ОХРАНЫ В УКРАИНЕ

Публикация посвящена истории развития личных неимущественных прав физических лиц в сфере охраны здоровья с точки зрения правового и гражданско-правового регулирования.

Ключевые слова: личные неимущественные права физических лиц в сфере охраны здоровья; права человека; генезис гражданско-правового регулирования.

N. Tyuhtiy, researcher degree
Kyiv National Taras Shevchenko Kyiv

GENESIS OF LAW AND CIVIL LAW REGULATING RELATIONS IN THE SPHERE OF THE MORAL RIGHTS OF INDIVIDUALS IN HEALTH IN UKRAINE

Article is devoted to the history of development of personal non-property rights of individuals in the sphere of health protection in terms of legal and civil regulation.

Key words: personal non-property rights in the sphere of health protection; human rights; genesis of civil regulation.